

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶ / ۱۰ / ۱۳

یونس نگاه

دولت ملی مصئونیت نسبی می آورد

وقتی از افغانستان به جایی مثل ترکیه می آییم شاید در آغاز شهرهای چراغان و جاده ها و خانه ها و بازارهای مجلل بیش از هر چیز توجه ما را جلب کند. به تدریج چشم آدم با این ظواهر عادت می کند، ولی یک چیز سال ها تازه می ماند: حس مصئونیت.

۱ (با آن که بیگانه ایم، وقتی سند اقامت قانونی داشته باشیم از آدم تفنگدار، تجمع آدم های ناآشنا، روبروشدن با چند فرد بیگانه در کوچه ای خلوت به دل آدم هراس نمی افتد. طبق عادت در سال های نخست شاید هنگام روبروشدن با این صحنه ها ناخواسته به حالت آماده باش قرار گیری، ولی فوراً متوجه می شوی که این جا قلات، چشمه شیر، پس کوچه های کابل یا راه جلریز نیست.

۲ (حس آرامش و مصئونیت در خانه. در شهر کابل خانه پر از خطر است. آدم از همسایه اش می ترسد که مبادا شبی با چاقو یا تفنگ از دیوار بالا نشود. از هر خبر سرقت در محله جان آدم گر می گیرد که مبادا فردا شب نوبت من باشد. وقتی جایی می روی حتی اگر خانه را با احتیاط تمام قفل کرده باشی، تا وقت برگشت دلت ناآرام است که مبادا در نبودت کسی دروازه را شکسته وارد خانه شده باشد. حتی وقتی مرد جوان خانه نباشد و تنها کودکان، زنان و پیران در خانه اند، احساس می کنی آن خانه ناامن است.

۳ (در کابل آدم از مالکیت خانه اش نیز مطمئن نیست. خانه را از یک رهنمای معاملات می خری ولی در دلت ترس هست که مبادا این خانه صاحب دیگری داشته باشد. مبادا یک زورمند بر خانه ات ادعای مالکیت نکند.

پادشاه گردشی هم غم بسیار کلان است. هر چند سال یا هر چند دهه یک نظام تازه می آید و کل وطن مالکان تازه پیدا می کنند. معلوم نیست امروز آنچه «امیر مومنان» امضا کرده فردا از سوی «رئیس جمهور» قانونی خوانده می شود یا خیر؟ کلان های امارتی یا جمهوریتهی هر جا شهرک و زمین توزیع می کنند، معلوم نیست خانه ای را که بر زمینی غارت یا توزیع شده به امضای امیرالمومنین یا رئیس جمهور می سازید فردا از شما خواهد بود یا خیر.

در بیرون از افغانستان آدم وقتی خانه، موتر یا دکانی را بخرد بسیار دل پر است، اگرچه زبان مردم محل را به خوبی صحبت نتواند، اگرچه چهره و فرهنگ و گذشته اش همه بی ربط به آن شهر جلوه کند. در افغانستان این حس اطمینان از «دارندگی» به آدم دست نمی دهد. چرا؟ چون ما هنوز در شرایط قبیله ای زندگی می کنیم و حقوق شهروندی در ملک ما تثبیت نشده است. چون دولت و نظام نداریم. حاکمان زورمند قبیله ای و فرقه ای داریم که شبیه خان ها و اشراف

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

فیودالی عمل می‌کنند. وقتی قدرت را به‌دست گرفتند، احساس می‌کنند که قوم، قبیله و فرقه‌ای را نمایندگی می‌کنند و اقوام و قبایل و فرقه‌های «مغلوب» باید غارت شوند. طالبان حاکمان قبیله‌ای و فرقه‌ای اند نه حاکمان قانونی دولتی. برای عبور از این وضعیت باید صاحب دولت شویم، نظام سکولار و غیرمذهبی و غیر قبیله‌ای تشکیل دهیم.

آرشیف: نو یسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین